

Auca de Bartomeu Barceló Tortella (1888-1973)

Un poeta i orador defensor de la nació

1. Un cop deixà la mamella
de sa mare, na Tortella,
2. a Mallorca, a Felanitx,
fa sentir el primer trepig.
3. Son pare felanitxer
treballa uns anys de cotxer.
4. En Tomeu, a Sant Alfons,
estudia com els bons.
5. Prest comença d'emigrar,
com ho fa un ocell boscà,
6. quan amb catorze anys se'n va
a Figueres d'Empordà,
7. a estudiar per paül,
amb la ploma i el baül,
8. on comprova que el que xerra
és la llengua de sa terra.
9. A Barcelona, al seu dia
de novici estudia
10. i el 1907 per fi,
a Bellpuig, es fa paulí.
11. Torna un temps a Barcelona,
que veurà cremar una estona,
12. i a Esplugua de Francolí
fins que canta missa aquí.
13. Atrevit més que ningú
se'n va a Puno, al Perú.
14. Hi estudia quítxua, aimara
i diu a la seva mare:
15. «Escriviu-me en català,
les llengües s'han d'estimar».
16. Torna a Palma, a la Missió,
on té fama d'orador.
17. Es fa amic d'Alcover i Costa,
i tot prest Barceló aposta
18. per enviar als Jocs Florals
uns versos originals,
19. amb què un accèssit obté
perquè estan la mar de bé.
20. Poc després l'autoritat
surt amb un ciri trencat.
21. «Si és prou intel·ligent,
cal que sigui obedient».
22. I l'envien a Figueres,
com qui l'envia a galeres,
23. on amb escrits i sermons
es fa sentir en mil racons:
24. Roses, Banyoles, Arbeca...
va de la Seca a la Meca.
25. A Felanitx, de visita
hi obté una nova fita:
26. amb l'«Oda tumultuosa»,
fruit de la seva 'filosa'.
27. Però un cop més, ai Senyor!,
el pare visitador
28. l'avía amb males maneres
a la vila de Figueres.
29. Fidel als seus referents,
ell no s'inquieta gens.
30. Des de l'Asil Villalonga
la seva tasca prolonga
31. fent costat al desvalgut
i als Pomells de joventut.
32. I no esquiva el compromís
pel bé del nostre país,
33. de fer un bon sermó com cal,
a Girona capital,
34. contra el colonialisme
que ofega el catalanisme.
35. Detingut i empresonat
va ser represaliat.
36. L'orde el va fer anar a París
i ell valent, sense permís,
37. a Perpinyà va venir.
Carselade l'acollí.
38. I guanyant en jocs florals
algunes flors naturals,
39. per la pàtria, amor i fe,
va ser mestre en gai saber.
40. Amb Estelrich i uns quants més
va a Ginebra a un congrés.
41. Sense Primo de Rivera,
passa quan vol la frontera
42. i tant aquí com allà
exerceix de català.
43. L'any trenta-set per la guerra
un cop més l'home es desterra
44. i rep els refugiats
que arriben desesperats.
45. Torna, i amb fets i amb escrits
fa costat als afluïts
46. pel malestar i el dolor,
per la llengua i la nació.
47. De Sabadell a Terrassa
farà la darrera passa.
48. Generós i compromès
hi mor l'any setanta-tres.

Joan Vilamala, 2025